

Qui scribit, bis legit - Kto pisze, jakby dwa razy czytał

Bartłomiej Duda

Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

Podczas przygotowań do pierwszej *Nocy w bibliotece*, przedsięwzięcia organizowanego przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w 2010 roku, komitet organizacyjny długo zastanawiał się nad imprezami jakie miały wejść do harmonogramu. Jednym z nielicznych pomysłów, które szybko zostały zaakceptowane, był konkurs literacki. Dość szybko ustaliliśmy jego nazwę. Stała się nią łacińska sentencja *Qui scribit, bis legit*, oznaczająca: *Kto pisze, jakby dwa razy czytał*.

Mnie przypadła rola stworzenia regulaminu konkursu, który w późniejszych latach był modyfikowany w zależności od potrzeb. Zostałem też niejako jego opiekunem. Za cel literackich zmagani postawiliśmy sobie pobudzanie aktywności twórczej naszych czytelników w dziedzinie poezji i prozy oraz promowanie młodych talentów.

W ogłoszonym konkursie mogli wziąć udział studenci Uniwersytetu Pedagogicznego. Konkurs został podzielony na dwie kategorie. Było to opowiadanie lub wiersz. Każdy z uczestników mógł wystartować tylko w jednej kategorii, przedstawiając jedną pracę. Komisję oceniającą twórczość powołała Dyrekcja Biblioteki Główny Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Studenci nie mieli narzuconego przez organizatora tematu. Jedynym warunkiem było umieszczenie w tekście treści związanych z szeroko pojętym wątkiem biblioteki np. bibliotekarzem, książką, czytelnikiem, mediateką, audiobookiem itp. Otrzymaliśmy wiele zgłoszeń, wśród których jury uznało za najlepszy wiersz pani Katarzyny Rybczyńskiej. Przyznano również wyróżnienie dla pana Sewera Wargackiego za opowiadanie *Papierowe serce*. Obydwie prace zostały opublikowane w piśmie Uniwersytetu Pedagogicznego „Konspekt”.

W kolejnym roku, zachęceni dużą ilością zgłoszeń, komitet organizacyjny postanowił trochę poeksperymentować. Ogłosiliśmy konkurs z podtytułem *Biblioteka - moje miejsce?* Zaproponowaliśmy naszym czytelnikom, by prace konkursowe dotyczyły biblioteki jako miejsca przyjaznego czytelnikom. Chcieliśmy, by zawierały wyobrażenia o jej wyglądzie, usługach, sprzęcie, możliwościach, pracownikach itp. Formami dopuszczonymi do konkursu miały być esej, reportaż lub opowiadanie. Niestety odzew wśród biorących udział był dużo mniejszy. Ciężko stwierdzić, czy była to wina narzuconego odgórnie przez nas tematu, czy też forma wypowiedzi, którą trzeba było przyjąć. Na szczęście wśród kilku prac Komisja zdołała wybrać te, które się wyróżniły. Pierwsze miejsce zajęła pani Aleksandra Kaczmarek za esej *Biblioteka - moje miejsce*. Drugie - zajęła pani Agnieszka Strzała z opowiadaniem [*Brzuchate, ciemne chmury...*].

W 2012 wyciągnęliśmy wnioski i postanowiliśmy znów dać uczestnikom wolną rękę w doborze tematu. Konkurs miał podtytuł *Biblioteka ciągle w grze*. Było to hasło przewodnie Tygodnia Bibliotek. Nawiązywało również do zbliżających się Mistrzostw Europy w piłce nożnej organizowanych w Polsce i na Ukrainie. Po raz kolejny liczyliśmy na nawiązania do naszego zawodu oraz do biblioteki. Ale nie narzucaliśmy tego. Biorący udział mogli składać prace w czterech kategoriach: opowiadanie, esej, reportaż oraz wiersz. Okazało się, że była to, jak na razie, edycja która cieszyła się największym powodzeniem wśród naszych studentów. Zostały przyznane pierwsze miejsca w prawie wszystkich kategoriach. Nadane zostały również wyróżnienia. Laureatami zostali: pani Marta Szkoła za opowiadanie *To jest zapach mojego życia*, pan Michał Bielecki za wiersz *Metafizyczny obCiach (MOC)* oraz pan Piotr Klanowski za esej *Fumum Vendere - sprzedawać dym*.

W ciągu tych trzech lat nasz konkurs literacki stał się stałą pozycją *Nocy w bibliotece*. Czwarta impreza nosiła nazwę *Hiszpańska noc w Bibliotece*, więc postanowiliśmy nawiązać do twórczości Cervantesa i nadaliśmy konkursowi podtytuł *Współczesny Don Kichot, czyli z książką na podbój świata!*. Ustaliliśmy tylko trzy formy zgłaszanych utworów. Były to: opowiadanie, wiersz oraz po raz pierwszy, komiks. Nowością było również to, że po raz pierwszy w konkursie mogli wziąć udział wszyscy czytelnicy Biblioteki Głównej, a nie jak było do tej pory tylko nasi studenci. Temat wzbudził zainteresowanie uczestników. Po raz kolejny dostaliśmy wiele prac. Niestety nie do końca przypadły one do gustu komisji oceniającej. Pierwsze miejsce przyznano tylko w kategorii wiersz. Zwycięzcą został pan Adrian Tync za wiersz *Rozmowa w drukarni*. Zostały również przyznane trzy wyróżnienia w kategorii opowiadanie. Nie zgłoszono niestety żadnego komiksu.

Kolejna *Noc w Bibliotece* była inspirowana kulturą włoską, postanowiliśmy więc, że tym razem urządzimy konkurs pod hasłem *W cieniu Sycylii*. Zasugerowaliśmy w regulaminie, by czytelnicy zawarli w swoich utworach odniesienia do biblioteki i Sycylii. Pozostawiliśmy te same kategorie konkursu. Zmieniliśmy natomiast kategorie uczestników: Czytelnik-Student oraz Czytelnik-Uczeń. Tym sposobem chcieliśmy dotrzeć również do młodszych czytelników naszej biblioteki. Jury przyznało w każdej kategorii pierwsze miejsce oraz jedno wyróżnienie w kategorii wiersz. Zwycięzcami zostali: pani Sylwia Byra za wiersz [*Będąc samotnym...*], pani Daria Płaneta za opowiadanie *Kołtuny* oraz pani Lidia Chorzępa za komiks *Sycylijska sprawa honoru*.

Jako, że był to już piąty konkurs, postanowiliśmy trochę poświętować i wydać bezpłatnego e-booka zawierającego nagrodzone i wyróżnione prace z ostatnich czterech lat oraz wszystkie utwory nadane w ostatniej edycji konkursu.

Ostatni, jak do tej pory, konkurs został rozstrzygnięty 20 kwietnia 2015 roku podczas imprezy *Noc w Bibliotece: Kultura amerykańska*. Postanowiliśmy sprawdzić jak uczestnicy odniosą się do określenia *American Dream*. Takie też było hasło przewodnie tegorocznego konkursu. Spośród wielu nadesłanych prac jury doceniło aż sześć z nich, przyznając w kategoriach wiersz i opowiadanie miejsca I-III. Pierwsze miejsce w kategorii wiersz zajął pan Wiktor Gromadzki za poniższy wiersz:

Unniktepi, Inyan, Maka na Skan

Nie odpowiadają
Bogowie starzy, zastygli bogowie
O ciemnych twarzach i piórach we włosach
Zabiliśmy górę i rzekę i ptaki
I nie ma już wilków i skał i przepaść
Nie wieje wiatr

I bębny zamilkły
I duchy nie schodzą w ich dymnych drogach
Nie ma już piór i włosów czarnych jak skały
Nie wieje już wiatr
I bogowie milczą

Drugie i trzecie miejsca w tej kategorii zajęły: pani Sylwia Byra za wiersz [*Światła, które powodują ciemność...*] oraz pani Magdalena Czechowicz za utwór *American Dream (Czyli cudze chwalicie, swojego nie znacie)*.

Drugie i trzecie miejsce w kategorii opowiadanie otrzymali: pan Wojciech Łyczak za [*Rok 1831...*] oraz pani Monika Bednarczyk *Możliwości (opowieść słowno-muzyczna)*. Laureatką został pani Katarzyna Pięta - autorka opowiadania *Alice's dream*. Oto jego fragment:

Alicja uklęka i przez korytarzyk ujrzała najpiękniejszy chyba na świecie ogród. Jakże pragnęła przechadzać się tam wśród ślicznych kwietników i orzeźwiających wodotrysków! (...) ale jak się do tego zabrać? Alicja bowiem doznała ostatnio tylu niezwykłych wrażeń, że nic nie wydawało się jej niemożliwe.

- Faktycznie dużo teraz się zmieniło w moim życiu - pomyślała Alice i dalej wpatrywała się w bezkres oceanu, jaki miała przed sobą. - Śmierć mamy, utrata pracy przez tatę i jeszcze przeprowadzka. Teraz wiem: nienawidzę pływać statkiem - stwierdziła, gdy słońce zaczynało chylić się ku zachodowi, a zimna kwietniowa noc zaczęła dawać się we znaki.

Alice walcząc z coraz szybciej nadchodzącą nocą, wczytywała się w ostatnie tego dnia wersy *Alicji w Krainie Czarów*. Od dziecka uwielbiała tę książkę i znała już praktycznie każdą stronę na pamięć. Było tak być może dlatego, że mama zawsze czytała jej ją przed snem, dzięki czemu mogła co noc wyobrazić sobie, że wędruje do tajemniczej krainy, gdzie raz musiała się zmniejszać, a innym razem znów stawiała się większa niż wszystkie dziwne stwory, które tam spotkała. Może dlatego jakoś udawało jej się przetrwać ten rejs, do którego została przymuszona. Po długotrwałej chorobie matki zakończonej śmiercią we śnie (którą sobie tłumaczyła, jako przejście do czarodziejskiej krainy...) długo nie mogła się pozbierać. Czarę gorczy przelała niespodziewana utrata pracy przez ojca i jego szybka decyzja o wyjeździe. Wszystkie oszczędności, jakie jeszcze pozostały po wydania majątku na lekarstwa dla chorej żony, pan Andrew przeznaczył na dwa bilety klasy trzeciej na podróż luksusowym Titanicem, określanym mianem „statku marzeń”...

Ostatnia edycja konkursu pokazała, że warto nadal go organizować. Myślę, że sprawia on dużą frajdę zarówno uczestnikom, jak i organizatorom. Jak widać, wraz z każdą kolejną edycją, próbujemy ulepszać regulamin i dostosowywać do oczekiwań osób biorących udział w konkursie. Mamy nadzieję, że kiedyś znajdziemy złoty środek.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że konkursowi nie udało się zaistnieć, gdyby nie osoby, które miały wpływ na rozwój i przebieg wszystkich jego sześciu edycji. Piotr Milc współorganizował ze mną konkurs oraz przygotowywał plakaty od jego trzeciej edycji. Byliśmy również wspólnie redaktorami jubileuszowego e-booka. Do pierwszych dwóch edycji plakaty zaprojektowała pani Agata Rubiś. Jan Bator pomagał nam przy zbieraniu napływających prac oraz przy promocji konkursu. Podziękowania należą się również koleżankom, które zajmowały się korektą nadsyłanych tekstów. Są to Elżbieta Twardy oraz Aleksandra Więk. Na szczególne słowa uznania zasługują panie, które kilkakrotnie były jurorami naszego przedsięwzięcia. Mowa tu o paniach Zofii Cerefin, Ewie Kosno oraz Małgorzacie Skulskiej.

Następna edycja konkursu już w przyszłym roku. Mamy nadzieję, że zasugerowany przez nas temat spodoba się uczestnikom, a w związku z tym ilość nadesłanych prac będzie się zwiększać. Na razie jednak zapraszam wszystkich do zapoznania się z pracami, które zwyciężyły lub były wyróżnione w minionych latach.

Można je znaleźć na stronie Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie pod adresem internetowym: <http://www.bg.up.krakow.pl/?q=bg-tworczosc-czytelnikow>.

Zachęcamy również do pobrania darmowego e-booka *Qui scribit bis legit: prace konkursowe* (<http://wydaje.pl/e/qui-scribit-bis-legit-prace-konkursowe>).

Informacja o autorze:

mgr Bartłomiej Duda - bibliotekarz, pracownik Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, tel. 12 662 63 72, e-mail: bartlomiej.duda@libpost.up.krakow.pl.